

Twentelaan 5
7609 RE Almelo
Postbus 206
7600 AE Almelo
Tel. (0546) 81 13 61
Fax (0546) 81 06 11
E-mail almelo@eshuis.com

ACCOUNTANTSRAPPORT

aan het bestuur van

STICHTING NATURA DOCET WONDERRYCK TWENTE

Oldenzaalsestraat 39
Denekamp

inzake de jaarrekening 2016

Inhoudsopgave

Accountantsrapport

Samenstellingsverklaring van de accountant	3
Algemeen	4
Resultaten	5
Financiële positie	6

Bestuursverslag

Bestuursverslag	8
-----------------	---

Jaarrekening

Balans per 31 december 2016	12
Winst-en-verliesrekening over 2016	14
Kasstroomoverzicht over 2016	15
Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	16
Toelichting op de balans	19
Toelichting op de winst-en-verliesrekening	23

Overige gegevens

Voorstel resultaatverwerking	26
------------------------------	----

ACCOUNTANTSRAPPORT

Aan het bestuur van
Stichting Natura Docet Wonderryck Twente
Oldenzaalsestraat 39
7591 GL Denekamp

Almelo, 29 juni 2017

Geacht bestuur,

Hierbij bieden wij u het rapport aan inzake de jaarstukken over 2016 van Stichting Natura Docet Wonderryck Twente te Denekamp.

Samenstellingsverklaring van de accountant

De jaarrekening van Stichting Natura Docet Wonderryck Twente te Denekamp is door ons samengesteld op basis van de van u gekregen informatie. De jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2016 en de winst-en-verliesrekening over 2016 met de daarbij horende toelichting. In deze toelichting is onder andere een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving opgenomen.

Deze samenstellingsopdracht is door ons uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder de voor accountants geldende Standaard 4410, 'Samenstellingsopdrachten'. Op grond van deze standaard wordt van ons verwacht dat wij u ondersteunen bij het opstellen en presenteren van de jaarrekening. Wij hebben daarbij onze deskundigheid op het gebied van administratieve verwerking en financiële verslaggeving toegepast.

Bij een samenstellingsopdracht bent u er verantwoordelijk voor dat de informatie klopt en dat u ons alle relevante informatie aanlevert. Wij hebben onze werkzaamheden, in overeenstemming met de daarvoor geldende regelgeving, dan ook uitgevoerd vanuit de veronderstelling dat u aan deze verantwoordelijkheid heeft voldaan. Als slotstuk van onze werkzaamheden zijn wij door het lezen van de jaarrekening globaal nagegaan dat het beeld van de jaarrekening overeenkwam met onze kennis van Stichting Natura Docet Wonderryck Twente.

Bij het uitvoeren van deze opdracht hebben wij ons gehouden aan de voor ons geldende relevante ethische voorschriften in de Verordening Gedrags- en Beroepsregels Accountants (VGBA). U en andere gebruikers van deze jaarrekening mogen er dan ook vanuit gaan dat wij de opdracht professioneel, vakbekwaam en zorgvuldig, integer en objectief hebben uitgevoerd en dat wij betrouwbaar omgaan met de door u verstrekte gegevens.

Algemeen

Bestuur

Het algemeen bestuur van de stichting bestaat ultimo 2016 uit de volgende personen:

- De heer H.J. Bernelot Moens, voorzitter;
- Mevrouw J.A. Zomer, secretaris;
- De heer R.D. Mooij, penningmeester;
- De heer C.F. Prinz zu Bentheim und Steinfurt, bestuurslid;
- De heer G. Koopmans, bestuurslid;
- De heer R.H. Keuning, bestuurslid;
- De heer P. Jansen, bestuurslid;
- De heer N. Kramer, bestuurslid;
- De heer A.H. Groener, bestuurslid;
- De heer C.C. Bernink, bestuurslid.

Resultaten
Bespreking van de resultaten

De winst- en verliesrekeningen over 2016 en 2015 kunnen als volgt worden samengevat:

	2016		Begroot 2016		2015	
	€	%	€	%	€	%
OPBRENGSTEN	664.673	100,0	738.167	100,0	695.943	100,0
Inkoopwaarde omzet shop en VVV	18.344	2,8	-	-	28.245	4,1
Personeelskosten	426.960	64,2	447.000	60,6	392.034	56,3
Afschrijvingen materiële vaste activa	1.985	0,3	-	-	-	-
Huisvestingskosten	106.703	16,1	122.000	16,5	107.345	15,4
Algemene kosten	31.956	4,8	53.000	7,2	50.241	7,2
Museale kosten	9.419	1,4	27.000	3,7	12.810	1,8
Kosten activiteiten	75.234	11,3	80.800	10,9	120.048	17,2
Som der bedrijfslasten	670.601	100,9	729.800	98,9	710.723	102,0
Bedrijfsresultaat	-5.928	-0,9	8.367	1,1	-14.780	-2,0
Financiële baten en lasten	10.055	1,5	-	-	15.798	2,3
Netto resultaat	4.127	0,6	8.367	1,1	1.018	0,3

De begroting is conform de meerjarenbegroting 2013-2016, welke is opgesteld door het bestuur.

Financiële positie

De analyse van de financiële positie kan als volgt worden weergegeven:

Analyse van de financiële positie

	<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2015</u>
	€	€
Op korte termijn beschikbaar		
Vorderingen	193.996	275.728
Liquide middelen	<u>1.164.639</u>	<u>1.317.781</u>
	1.358.635	1.593.509
Kortlopende schulden	<u>-118.966</u>	<u>-347.935</u>
	1.239.669	1.245.574
Liquideitssaldo		
Voorraden	<u>21.802</u>	<u>21.666</u>
	1.261.471	1.267.240
Werkkapitaal		
Vastgelegd op lange termijn		
Materiële vaste activa	<u>523.856</u>	<u>516.097</u>
Gefinancierd met op lange termijn beschikbare middelen	<u>1.785.327</u>	<u>1.783.337</u>
Financiering		
Stichtingsvermogen	1.540.636	1.558.276
Voorzieningen	162.191	142.561
Langlopende schulden	<u>82.500</u>	<u>82.500</u>
	<u>1.785.327</u>	<u>1.783.337</u>

Tot het geven van nadere toelichtingen zijn wij gaarne bereid.

Hoogachtend,
Eshuis Accountants en Belastingadviseurs B.V.

drs. J.H. Arends RA

BESTUURSVERSLAG

Bestuursverslag**Bestuursverslag Stichting Natura Docet Wonderryck Twente 2016**

Natura Docet Wonderryck Twente sluit met het jaar 2016 de in 2012 beschreven beleidscyclus 2013-2016 af. Een goed moment om stil te staan bij onze verwachtingen van destijds en ook vooruit te kijken.

De vorming van museum en Landschapcentrum in 2012 werd mede ingegeven door het bevorderen van cultureel ondernemerschap. Dat wordt gestimuleerd door de Overheid en een van de doelstellingen is om een gezonde verhouding tussen eigen inkomsten en subsidies na te streven. Om dat doel te bereiken zijn in de eerste plaats bezoekers nodig.

In onze functie als Landschapcentrum stimuleren we de stroom bezoekers naar Noord-Oost Twente. Het ontbreekt ons nog aan instrumenten om het rendement van deze projecten te meten. De uitdaging voor de komende beleidsperiode is het vergroten en om het effect van onze inzet te beoordelen, ook het meten van bezoekersstromen. Daarbij willen we aansluiten op het provinciale programma Natuur voor Elkaar en daarin de verbinding tussen natuurhistorie in het museum en de prachtige natuur om ons heen vorm te geven.

De bedrijfsvoering was doelmatig en efficiënt en daarmee kon ook met de huidige bezoekersaantallen de gezonde financiële balans worden behouden. De verhouding eigen inkomsten en subsidies is bijna fifty-fifty: een uitstekende prestatie. De Stichting heeft een gezonde financiële basis door haar vermogen. Voor behoud daarvan is evenwicht tussen inkomsten en uitgaven nodig. De verandering van de structurele subsidiering in 2017 dwingt ons deze te heroverwegen.

De horeca voorzieningen worden sinds 2012 in een goede samenwerking beheerd door Hedwig en Guus Veltmaat. Er is een verbetering van de entree en de winkel uitgevoerd, en er wordt gewerkt aan verdere aanpassing. Samenwerking met de Stichting Cosmos kreeg in 2016 aandacht. Verhuizing van de Sterrenwacht naar de landschapstuin rond het museum is een kans die verder onderzoek vraagt. Daarvoor is subsidie verkregen en in 2017 zullen we de resultaten met provincie, gemeente en andere betrokkenen bespreken.

In 2016 hebben de zes vaste personeelsleden de organisatie op professionele wijze laten functioneren. Er waren geen personeelsmutaties. De Stichting kan niet bestaan zonder de vele uren ondersteuning van een groot aantal betrokken vrijwilligers. Hun inzet waarderen wij bijzonder net zoals de steun en betrokkenheid van de Vereniging van Vrienden van Natura Docet Wonderryck Twente.

Ralph Keuning heeft zijn lidmaatschap van het bestuur van de Stichting neergelegd. Wij zijn hem zeer erkentelijk voor de bevlogen wijze waarop hij de afgelopen jaren met ons heeft meegedacht.

Het bestuur heeft respect en waardering voor de inzet van zo velen voor het oudste natuurhistorische museum van Nederland en het Landschapcentrum. Daarvoor willen wij allen hartelijk danken.

Hein Bernelot Moens,
voorzitter Stichting Natura Docet Wonderryck Twente

Directieverslag Stichting Natura Docet Wonderryck Twente 2016

In deze jaarrekening treft u de weergave en realisatie van onze plannen, die voor de jaren 2013-2016 zijn geformuleerd. En u vindt er de ambities voor de komende beleidsperiode in terug.

'In Natura Docet Wonderryck Twente ontmoeten cultuur & erfgoed en natuur & landschap elkaar. Dit is een unieke combinatie en wisselwerking.'

Museum en landschapscentrum

Het landschapscentrum en museum heeft zijn rol als platform en netwerk ook in 2016 verder uitgedragen. In deze rol ontwikkelt, regisseert en zet zich in voor samenwerkingsinitiatieven in de regio op het terrein van gebiedsontwikkeling, vrijetijdseconomie en onderwijs. Aanvragen voor de projecten Natuur Educatie Op Locatie en Dinkelland Educatie Op Locatie gelden hier als voorbeeld. De honorering voor deze projecten vindt in 2017 plaats.

Toerisme

Natura Docet Wonderryck Twente is in 2016 een maandelijks overleg gestart met de vier VVV's van Noordoost Twente om gezamenlijke activiteiten en projecten te initiëren en hierin samen te werken met Twente Marketing. De gebiedscoördinator van Noordoost Twente, die eind 2016 is aangesteld, is daarbij betrokken. Daarnaast is de directeur is sinds december 2016 lid van de Raad van Advies van Gastvrij Twente.

Educatie

Educatie is al decennia een van de speerpunten van Natura Docet. Sinds 2015 is het schoolbezoek aanmerkelijk hoger. Waarschijnlijk weet men de weg naar het museum beter te vinden, maar ook door de speciale projecten is het bezoek gestegen. Tevens zijn er educatieve activiteiten op locatie verzorgd op scholen en voor bewoners en zorginstellingen in noordoost Twente.

Kidsproof

Alle bij de Museumvereniging aangesloten musea die jaarlijks 40 of meer inspecties van kinderen hebben ontvangen en een gemiddeld cijfer van 7,5 hebben behaald mogen zich kidsproof noemen. Natura Docet Wonderryck Twente was in 2015 én in 2016 het beste kidsproof museum van de provincie Overijssel. In 2016 is het museum in de landelijke top 3 geëindigd. Dit willen we de komende jaren opnieuw bereiken.

Landelijke museumprojecten

Natura Docet Wonderryck Twente is als partner bij het landelijke educatie project van de Natuurhistorische musea Leren doe je samen betrokken. Het doel is om door middel van een grote inventarisatie, kennisdeling, pilots, trainingen en educatieve activiteiten de kwaliteit van de gezamenlijke educatie te verhogen. Dit project is in 2016 gestart en duurt tot medio 2018 en wordt financieel mogelijk gemaakt door het Mondriaanfonds.

Talentontwikkeling

Museum en landschapscentrum bieden de mogelijkheid aan studenten en leerlingen van MBO en HBO opleidingen stage te lopen en een onderzoekopdracht uit te voeren. Tevens kunnen pas afgestudeerden of studenten van kunstopleidingen workshops voor het museum ontwikkelen en deze ook begeleiden. Er zijn contacten met en uitwisseling van stagiaires van UT, Saxion (Enschede en Deventer), Tio (Hengelo), ROC Twente en Helicon (Velp). Ook worden maatschappelijke stages worden aangeboden via het Voortgezet Onderwijs in Denekamp en Oldenzaal. Deze stagiaires worden voornamelijk ingezet bij de activiteiten in de schoolvakanties. In totaal maakten hier 25 studenten/leerlingen gebruik van.

Tijdelijke tentoonstellingen

Begin 2016 is de tentoonstelling Buitengewone Beesten geopend. Deze tentoonstelling was tot begin 2017 te zien. In samenwerking met Rijksmuseum Twenthe was van mei 2016 tot november 2016 Jaap Drupsteens guldens in vogelvlucht te zien. Deze tentoonstelling was een onderdeel van “De zomer van Drupsteen” een uitgebreid programma van tentoonstellingen, optredens en presentaties in Enschede en Hilversum. Natura Docet Wonderryck Twente zal komende beleidsperiode nog meer aansluiting zoeken bij belangenbehartigers in de cultuursector, andere musea, instellingen en landelijke activiteiten.

Esther Bánki,
Directeur Natura Docet Wonderryck Twente

JAARREKENING

BALANS PER 31 DECEMBER 2016*(na voorstel resultaatverdeling)*

		<u>31 december 2016</u>		<u>31 december 2015</u>	
		€	€	€	€
ACTIVA					
VASTE ACTIVA					
<i>Materiële vaste activa</i>	1				
Gebouwen en terreinen		497.123		497.123	
Inventarissen		26.113		18.354	
Vervoermiddelen		<u>620</u>		<u>620</u>	
			523.856		516.097
VLOTTENDE ACTIVA					
<i>Vorraden</i>					
Vorraden	2		21.802		21.666
<i>Vorderingen</i>					
Handelsdebiteuren	3	18.897		87.289	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	4	6.624		11.245	
Overige vorderingen en overlopende activa	5	<u>168.475</u>		<u>177.194</u>	
			193.996		275.728
<i>Liquide middelen</i>	6		1.164.639		1.317.781
Totaal activazijde			<u><u>1.904.293</u></u>		<u><u>2.131.272</u></u>

		<u>31 december 2016</u>		<u>31 december 2015</u>	
		€	€	€	€
PASSIVA					
STICHTINGSVERMOGEN					
	7				
Stamkapitaal		340		340	
Stichtingskapitaal		58.935		58.935	
Reserve instandhouding		1.118.044		1.139.811	
Overige reserve		<u>363.317</u>		<u>359.190</u>	
			1.540.636		1.558.276
VOORZIENINGEN					
Voorziening groot onderhoud	8	124.226		92.561	
Voorziening eigenrisicodragerschap UWV		<u>37.965</u>		<u>50.000</u>	
			162.191		142.561
LANGLOPENDE SCHULDEN					
	9				
Achtergestelde leningen	10		82.500		82.500
KORTLOPENDE SCHULDEN					
Schulden aan leveranciers en handelskredieten		25.773		212.148	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	11	60.846		60.331	
Overige schulden en overlopende passiva	12	<u>32.347</u>		<u>75.456</u>	
			118.966		347.935
Totaal passivazijde			<u><u>1.904.293</u></u>		<u><u>2.131.272</u></u>

WINST-EN-VERLIESREKENING OVER 2016

		<u>2016</u>	<u>Begroot 2016</u>	<u>2015</u>
		€	€	€
OPBRENGSTEN	13	664.673	738.167	695.943
Lasten				
Inkoopwaarde omzet shop en VVV	14	18.344	-	28.245
Lonen en salarissen	15	333.838	439.700*	303.004
Sociale lasten en pensioenlasten	16	73.548	-	69.843
Overige personeelskosten	17	19.574	7.300	19.187
Afschrijvingen materiële vaste activa	18	1.985	-	-
Huisvestingskosten	19	106.703	122.000	107.345
Algemene kosten	20	31.956	53.000	50.241
Museale kosten	21	9.419	27.000	12.810
Kosten activiteiten	22	75.234	80.800	120.048
Som der bedrijfslasten		<u>670.601</u>	<u>729.800</u>	<u>710.723</u>
BEDRIJFSRESULTAAT		-5.928	8.367	-14.780
Andere rentebaten en soortgelijke opbrengsten	23	<u>10.055</u>	-	<u>15.798</u>
NETTO RESULTAAT		<u><u>4.127</u></u>	<u><u>8.367</u></u>	<u><u>1.018</u></u>

*Incl. sociale lasten

KASSTROOMOVERZICHT OVER 2016

	<u>2016</u>		<u>2015</u>	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Bedrijfsresultaat		-5.928		-14.780
<i>Aanpassingen voor</i>				
Afschrijvingen materiële vaste activa	107.342		107.139	
Reserve instandhouding	-21.767		-	
Mutatie voorzieningen	19.630		60.067	
Vrijval investeringsbijdragen	-105.357		-107.139	
		-152		60.067
<i>Verandering in werkkapitaal</i>				
Mutatie voorraden	-136		2.609	
Mutatie vorderingen	81.732		-179.975	
Kortlopende schulden (exclusief banken)	-228.969		82.032	
		-147.373		-95.334
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		-153.453		-50.047
Ontvangen interest		10.055		15.798
Kasstroom uit operationele activiteiten		-143.398		-34.249
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings materiële vaste activa		-9.744		-4.034
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Kosten ten laste van reserve instandhouding		-		-53.567
Mutatie geldmiddelen		-153.142		-91.850
Verloop mutatie geldmiddelen				
Stand per begin boekjaar		1.317.781		1.409.631
Mutaties in boekjaar		-153.142		-91.850
Stand per eind boekjaar		1.164.639		1.317.781

GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Informatie over de rechtspersoon

Vestigingsadres en inschrijfnummer handelsregister

Stichting Natura Docet Wonderryck Twente is feitelijk en statutair gevestigd op Oldenzaalsestraat 39, 7591 GL te Denekamp en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 41027456.

Algemene toelichting

Belangrijkste activiteiten van rechtspersoon

De Stichting Natura Docet heeft ten doel het in stand houden, doen beheren en uitbreiden van het museum en landschapscentrum Natura Docet Wonderryck Twente in de Gemeente Dinkelland.

Gelieerde partijen

De collectie van Natura Docet Wonderryck Twente is ondergebracht in de stichting Collectie Natura Docet.

Algemene grondslagen voor verslaggeving

De standaarden op basis waarvan de jaarrekening is opgesteld

De jaarrekening is opgesteld op basis van de Richtlijnen Jaarverslaggeving. De jaarrekening is opgesteld in euro's.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden, tenzij anders aangegeven, gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

Subsidies op investeringen worden in mindering gebracht op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

Voor bedrijfsgebouwen wordt uitgegaan van een economische levensduur van 30 jaar en voor inventaris en inrichting wordt uitgegaan van een economische levensduur van 3-15 jaar.

Vorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder toepassing van de FIFO-methode of lagere opbrengstwaarde.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Overige voorzieningen

De overige voorzieningen worden opgenomen tegen nominale waarde van de voor de afwikkeling van de voorziening naar verwachting noodzakelijke uitgaven.

Voorziening groot onderhoud:

De voorziening ter gelijkmatige verdeling van lasten voor groot onderhoud van gebouwen wordt bepaald op basis van de te verwachten kosten over een reeks jaren. De voorziening wordt lineair opgebouwd. Het uitgevoerde onderhoud wordt ten laste van deze voorziening gebracht.

Overige voorzieningen:

De voorziening voor de feitelijke of juridische verplichting Werkloosheid wordt opgenomen voor de geschatte kosten die naar verwachting voortvloeien uit de per balansdatum lopende verplichting uit hoofde van eventuele werkloosheid. Ten laste van de voorziening komen de kosten die voortvloeien uit het eventueel honoreren van een werkloosheidsuitkering en ontslagvergoedingen.

Langlopende schulden

Langlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de langlopende schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Langlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Omzetverantwoording

Netto-omzet omvat de opbrengsten uit entreegelden, levering van goederen en diensten en gerealiseerde projectopbrengsten onder aftrek van kortingen en dergelijke en van over de omzet geheven belastingen.

Overige bedrijfskosten

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode.

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen en vlottende effecten. De effecten kunnen worden beschouwd als zeer liquide beleggingen.

Kasstromen in vreemde valuta's worden omgerekend tegen een geschatte gemiddelde koers. Koersverschillen inzake geldmiddelen worden afzonderlijk in het kasstroomoverzicht getoond.

Winstbelastingen, ontvangen interest en ontvangen dividenden worden opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde interest en betaalde dividenden worden opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

TOELICHTING OP DE BALANS

Vaste activa**1 Materiële vaste activa**

	Gebouwen en terreinen	Inventarissen	Vervoermiddelen	Totaal
	€	€	€	€
<u>Stand per 1 januari 2016</u>				
Aanschaffingswaarde *	763.413	25.318	4.999	793.730
Cumulatieve afschrijvingen	-369.029	-11.364	-4.379	-384.772
Investeringsbijdragen t.b.v. landschapscentrum	102.739	4.400	-	107.139
Boekwaarde per 1 januari 2016	<u>497.123</u>	<u>18.354</u>	<u>620</u>	<u>516.097</u>
 Mutaties				
Investerings	-	9.744	-	9.744
Afschrijvingen	-102.739	-4.603	-	-107.342
Vrijval investeringsbijdragen	102.739	2.618	-	105.357
Saldo mutaties	<u>-</u>	<u>7.759</u>	<u>-</u>	<u>7.759</u>
<u>Stand per 31 december 2016</u>				
Aanschaffingswaarde *	763.413	35.062	4.999	803.474
Cumulatieve afschrijvingen	-369.029	-11.567	-4.379	-384.975
Investeringsbijdragen t.b.v. landschapscentrum	102.739	2.618	-	105.357
Boekwaarde per 31 december 2016	<u>497.123</u>	<u>26.113</u>	<u>620</u>	<u>523.856</u>

Toelichting:

* Op de aanschafwaarde zijn ontvangen subsidies en investeringsbijdragen in mindering gebracht:

€ 2.373.680 ontvangen van Provincie Overijssel en Gemeente Dinkelland,

€ 50.000 ontvangen van de NAM.

€ 2.423.680 totaal ontvangen (2011: 168.809, 2012: 749.797 en in 2013: 1.505.074)

De actuele waarde wijkt, gezien de ontvangen subsidies en investeringsbijdragen, af van de gepresenteerde boekwaarde.

Volgens de laatstbekende taxatie van 7 maart 2013 bedraagt de verzekerde waarde (basis herbouw) van de bedrijfsgebouwen en -terreinen, Oldenzaalsestraat 39/41, € 3.515.000.

Flottende activa**Vorraden**

	<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2015</u>
	€	€
<i>2 Vorraden</i>		
Voorraad shop	20.750	20.784
Voorraad museumkaarten	1.052	882
	<u>21.802</u>	<u>21.666</u>
<i>3 Handelsdebiteuren</i>		
Te vorderen	25.577	93.969
Voorziening dubieuze debiteuren	-6.680	-6.680
	<u>18.897</u>	<u>87.289</u>

Voorziening dubieuze debiteuren betreft een vordering op Twents Bureau voor Toerisme, welke in 2015 failliet is verklaard.

4 Belastingen en premies sociale verzekeringen

Omzetbelasting	4.642	10.194
Premies sociale verzekeringen	1.982	1.051
	<u>6.624</u>	<u>11.245</u>

5 Overige vorderingen en overlopende activa

Diverse projecten 'Vlinderpunten'	52.634	-
Nog te ontvangen projectsubsidie Gemeente Dinkelland	40.000	40.000
Nog te ontvangen toegezegde sponsoring expo "spelingen der natuur"	22.600	26.474
Aanspraak op onverdeelde nalatenschap	16.000	16.000
Nog te verkopen boedel nalatenschap	10.000	10.000
Nog te ontvangen rente	8.419	11.716
Vooruitbetaalde kosten	8.352	700
Nog te vorderen omzet	5.167	-
Nog te ontvangen van de VVV	2.627	-
Project Waterwonderryck	421	2.521
Nog te ontvangen projectsubsidie "Fietsen met smaak"	-	62.128
Overige vorderingen	2.255	7.655
	<u>168.475</u>	<u>177.194</u>

De vordering op de gemeente Dinkelland betreft een toegezegde projectsubsidie, waarvoor een definitieve beschikking nog ontvangen dient te worden. Dit bedrag is conform het Masterplan Landschapscentrum Twente van Dichtbij, welke door de gemeente Dinkelland op 19 april 2011 is vastgesteld.

6 Liquide middelen

ABN AMRO	598.107	701.722
Rabobank	562.738	613.108
Rabobank, bedrijfsspaarrekening	2.049	2.168
Kas	1.340	783
Overlopende kruisposten	405	-
	<u>1.164.639</u>	<u>1.317.781</u>

7 Stichtingsvermogen

In onderstaand overzicht is het verloop van het eigen vermogen weergegeven:

	Stamkapitaal	Stichtingskapitaal	Reserve instandhouding	Overige reserve	Totaal
	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2016	340	58.935	1.139.811	359.190	1.558.276
Uit resultaatverdeling	-	-	-	4.127	4.127
Kosten ten laste van reserve	-	-	-21.767	-	-21.767
Stand per 31 december 2016	340	58.935	1.118.044	363.317	1.540.636

Voorzieningen

	<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2015</u>
	€	€
Overige voorzieningen		
Voorziening groot onderhoud	124.226	92.561
Voorziening eigenrisicodragerschap UWV	37.965	50.000
	<u>162.191</u>	<u>142.561</u>

8 Voorziening groot onderhoud gebouwen

Stand per 1 januari	92.561	68.046
Dotatie	31.665	31.665
	<u>124.226</u>	<u>99.711</u>
Onderhoudskosten ten laste van voorziening	-	-7.150
Stand per 31 december	<u>124.226</u>	<u>92.561</u>

De voorziening heeft betrekking op het in 2013 genomen bestuursbesluit om jaarlijks € 31.655 te reserveren ten behoeve van meerjarig onderhoud gebouwen.

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
Voorziening eigenrisicodragerschap UWV		
Stand per 1 januari	50.000	14.448
Dotatie ten laste van resultaat	7.230	10.129
Correctie voorziening eigenrisicodragerschap UWV	-	50.000
	<u>57.230</u>	<u>74.577</u>
Afname	-19.265	-24.577
Stand per 31 december	<u>37.965</u>	<u>50.000</u>

De voorziening wordt gevormd ter dekking van mogelijke aanspraken van ex-medewerkers. In 2015 heeft er een extra dotatie plaats gevonden in verband met het eigenrisicodragerschap.

9 Langlopende schulden

	Stand per 31 december 2016	Aflossingsverplichting	Resterende looptijd > 1 jaar
	€	€	€
Totaal	82.500	-	82.500
		31-12-2016	31-12-2015
		€	€
<i>10 Achtergestelde leningen</i>			
Achtergestelde lening Gemeente Dinkelland		82.500	82.500

Achtergestelde lening Gemeente Dinkelland

Deze lening is op 30 september 2004 afgesloten tussen de Gemeente Dinkelland en de Stichting Natura Docet. Voorlopig zijn de aflossingsverplichtingen uitgesteld.

Kortlopende schulden

	31-12-2016	31-12-2015
	€	€
<i>11 Belastingen en premies sociale verzekeringen</i>		
Successiebelasting	52.996	52.996
Loonheffing	7.850	7.335
	60.846	60.331

Tot op heden is er door de belastingdienst nog geen aanslag opgelegd voor de te betalen successiebelasting.

12 Overige schulden en overlopende passiva

Reservering vakantiegeld	13.804	13.053
Accountantskosten	4.357	4.476
Verschuldigde personeelskosten	2.596	5.551
Verplichtingen aan VVV	2.020	-
Project Fietsen met Smaak	450	-
Diverse projecten Vlinderpunten	-	47.538
Overige schulden	9.120	4.838
	32.347	75.456

Niet in de balans opgenomen rechten, verplichtingen en regelingen**Huurverplichtingen**

In Rossum word een schuur gehuurd van de fam. Steggink tegen een huurvergoeding van € 245 per maand. Hiervan is een huurovereenkomst aanwezig.

Vakantiedagen

Per ultimo boekjaar zijn er nog aanspraken op vakantiedagen van personeel, welke niet als verplichting op de balans zijn opgenomen.

TOELICHTING OP DE WINST-EN-VERLIESREKENING

	<u>2016</u>	<u>Begroot 2016</u>	<u>2015</u>
	€	€	€
13 OPBRENGSTEN			
Entreegelden en opbrengsten educatieve activiteiten	132.616	271.905	158.183
Resultaat diverse projecten	28.100	-	32.417
Omzet shop	24.935	43.750	36.857
Subsidie Provincie Overijssel	242.269	245.537	242.269
Subsidie Gemeente Dinkelland	64.174	24.175	64.174
Verhuuropbrengsten	15.840	57.800	14.173
Projectsubsidies	100.000	60.000	100.000
Inkomsten horeca	5.044	-	6.690
Bijdragen Fondsen en sponsoring	51.695	35.000	41.180
	<u>664.673</u>	<u>738.167</u>	<u>695.943</u>

14 Inkoopwaarde omzet shop en VVV

Inkoopwaarde omzet shop	13.155	-	21.110
Afdracht winstaandeel VVV	5.189	-	7.135
Totaal	<u>18.344</u>	<u>-</u>	<u>28.245</u>

15 Lonen en salarissen

Brutolonen en -salarissen	280.293	439.700	268.111
Detacheringskosten	14.500	-	16.496
Inhuur personeel extern	39.045	-	18.397
	<u>333.838</u>	<u>439.700</u>	<u>303.004</u>

Gemiddeld aantal werknemers

In 2016 waren gemiddeld 5,8 werknemers in dienst, op basis van een full-time dienstverband.

In 2015 waren dit er 5,6.

	<u>2016</u>	<u>Begroot 2016</u>	<u>2015</u>
	€	€	€
16 Sociale lasten en pensioenlasten			
Sociale lasten uitvoeringsinstelling	21.389	-	18.737
Sociale lasten voorgaande jaren	455	-	-
Pensioen- en VUT premies	34.054	-	33.857
Zorgverzekeringswet	17.650	-	17.249
	<u>73.548</u>	<u>-</u>	<u>69.843</u>

Bij de begroting is één bedrag opgenomen voor de lonen en salarissen inclusief sociale lasten.

	2016	Begroot 2016	2015
	€	€	€
17 Overige personeelskosten			
Onkostenvergoeding	10.065	-	6.564
Dotatie i.v.m. eigenrisicodragerschap UWV	7.230	-	10.129
Studie- en opleidingskosten	252	-	4.382
Overige personeelskosten	8.250	7.300	4.334
	<u>25.797</u>	<u>7.300</u>	<u>25.409</u>
Premiekorting	-6.223	-	-6.222
	<u>19.574</u>	<u>7.300</u>	<u>19.187</u>
18 Afschrijvingen materiële vaste activa			
Afschrijvingen materiële vaste activa	<u>1.985</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
19 Huisvestingskosten			
Dotatie voorziening groot onderhoud gebouwen	31.665	32.400	31.665
Gas, water en elektra	22.945	23.900	27.271
Onderhoud gebouwen en tuinen	18.712	20.500	12.518
Schoonmaakkosten	17.994	28.500	19.324
Assuranties / vaste lasten	15.387	16.700	16.567
	<u>106.703</u>	<u>122.000</u>	<u>107.345</u>
20 Algemene kosten			
Accountantskosten, andere niet-controlediensten	8.649	10.000	8.361
Kantoorbenodigheden	4.163	5.000	4.996
Automatiseringskosten	3.707	10.000	3.162
Dotatie voorziening dubieuze debiteuren	-	-	6.680
Porti- en telefoonkosten	2.572	6.000	4.962
Bestuurskosten	2.194	2.000	3.162
Overige autokosten	2.050	-	1.842
Reis- en verblijfkosten	2.043	4.000	4.956
Bankkosten	979	-	1.297
Beveiliging	799	-	652
Advieskosten	430	3.000	924
Overige algemene kosten	4.370	13.000	9.247
	<u>31.956</u>	<u>53.000</u>	<u>50.241</u>
21 Museale kosten			
Onderhoud collectie	3.242	15.000	4.081
Aanschaf en opslagkosten museum materiaal	3.188	12.000	5.609
Abonnementen en contributies	2.989	-	3.120
	<u>9.419</u>	<u>27.000</u>	<u>12.810</u>
22 Kosten activiteiten			
Evenementen en wisselexposities	71.964	54.000	107.815
Publiciteit	3.270	26.800	12.233
	<u>75.234</u>	<u>80.800</u>	<u>120.048</u>

	<u>2016</u>	<u>Begroot 2016</u>	<u>2015</u>
	€	€	€
23 Andere rentebaten en soortgelijke opbrengsten			
Ontvangen bankrente	<u>10.055</u>	<u>-</u>	<u>15.798</u>

Denekamp, 29 juni 2017

Stichting Natura Docet Wonderryck Twente

de heer H.J. Bernelot Moens
Voorzitter

de heer R.D. Mooij
Penningmeester

OVERIGE GEGEVENS

Voorstel resultaatverwerking

Het bestuur van de huishouding stelt voor het exploitatiesaldo de volgende bestemming te geven:

Het exploitatiesaldo over 2016 ad € 4.127 wordt geheel toegevoegd aan de overige reserves.